

**Esi- ja perusopetuksen
oppilaaksioton periaatteet,
lähikoulun osoittaminen
ja hakumenettely toissijaiseen kouluun**

Kangasniemen kunta
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta
5.12.2025

Lyhyesti

1. Lähikoulu

- Kunta osoittaa oppilaalle lähikoulun pääsääntöisesti oppilaaksiottoalueen mukaan.
- Lähikoulu ei aina ole maantieteellisesti lähin koulu.
- Poikkeukset voidaan tehdä opetuksen järjestämisen tai tuen tarpeen perusteella.
- Ensisijainen oikeus koulupaikkaan on kunnassa asuvilla oppilailla.

2. Toissijainen oppilaaksiotto

- Oppilas voi hakea koulupaikkaa muusta kuin kunnan osoittamasta lähikoulusta, jos koulussa on tilaa.
- Toissijaisen oppilaan huoltaja vastaa kuljetuksesta ja kustannuksista.
- Ryhmäkoot määrittävät, kuinka monta toissijaista oppilasta voidaan ottaa.

3. Muun kunnan oppilaat

- Huoltajat vastaavat oppilaan koulukuljetuksista.
- Kotikunnan maksusitoumus on edellytys tukea tarvitsevien oppilaiden vastaanotolle.

4. Koulukuljetukset

- Toissijaiseen kouluun hakeutuneiden huoltajat vastaavat kuljetusjärjestelyistä ja -kustannuksista.

1 Lähikoulu ja sen määräytyminen

Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää varhaiskasvatuspalveluita. Kunta osoittaa esiopetuksen oppilaalle ja oppivelvolliselle lähikoulun. Kunta voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä vaihtaa opetuksen järjestämispaikkaa.

(PoL 21.8.1998/628 § 6.)

Tässä suunnitelmassa opetuksen järjestäjällä tarkoitetaan Kangasniemen kuntaa, josta käytetään nimitystä *kunta*.

Kangasniemen kunnan esi- ja perusopetukseen otetaan oppilaita, joiden asuinkunta on Kangasniemi. Opetuksen järjestäjänä kunta määrittää jokaiselle oppilaalle lähikoulupaikan, joka pääsääntöisesti määräytyy kunkin koulun oppilaaksiottoalueen mukaan. Oppilaaksiottoalueet on määriteltä liitteen 1 karttapohjalla.

Lähikoululla tarkoitetaan sitä oppilaan omalla oppilasalueella tai lähialueella sijaitsevaa koulua, jonka sivistys- ja hyvinvointijohtaja osoittaa oppilaalle kouluksi ja jota oppilaalla on oikeus käydä. Lähikouluksi ei aina osoiteta maantieteellisesti lähintä koulua, joten lähikoulu ja lähin koulu voivat olla eri asia.

Lähikoulu määräytyy oppilaan väestörekisteriin merkityn virallisen osoitteen mukaan. Oppilasalueiden raja-alueilla oppilaiden sijoittumista kouluihin tarkastellaan vuosittain. Oppilaalle voidaan osoittaa koulupaikka myös toisen oppilasalueen (lähialueen) koulusta.

Kunta voi myös osoittaa lähikouluksi jonkin muun koulun opetuksen järjestämiseen liittyvästä perustellusta syystä, kuten oppilaan koulunkäynnin tuen tarpeen vuoksi.

Alakoulusta yläkouluun siirryttäessä oppilaiden lähikoulu 7. vuosiluokalta alkaen on ilman erillistä lähikoulupäätöstä Kankaisten yläkoulu. Kankaisten yläkoulussa päätös oppilaaksiotosta tehdään 9. vuosiluokan loppuun asti.

2 Asuinpaikan muutokset

Jos oppilas vaihtaa *kunnan sisällä asuinpaikkaa*, hän voi jatkaa koulunkäyntiä entisessä koulussaan 6. luokan tai 9. luokan loppuun asti tehdyn oppilaaksioton mukaan, mikäli huoltaja huolehtii mahdollisista kuljetuskustannuksista.

Jos oppilas vaihtaa *asuinkuntaa* kesken peruskoulun, hän voi jatkaa koulunkäyntiä kunnan peruskoulussa kuluvan lukuvuoden loppuun asti, mikäli huoltaja huolehtii kuljetuskustannuksista.

Jos oppilaan perhe muuttaa lukuvuoden jo alettua toiselle oppilaaksiottoalueelle tai toiseen kuntaan, muuttuu oppilaan asema toissijaiseksi oppilaspaikkahakijaksi. Tällöin oppilaspaikasta tehdään uusi oppilaaksiottopäätös huoltajan hakemuksesta.

Mikäli oppilas hakee koulupaikkaa toisen kunnan alueelle, tekee kyseinen kunta oppilaaksiottamispäätöksen ja määrittää koulukuljetusoikeuden omien periaatteidensa mukaisesti.

3 Hakumenettely toissijaiseen kouluun

Perusopetuslain 28 §:n mukaan oppivelvollinen voi pyrkiä oppilaaksi myös muuhun kuin kunnan hänelle osoittamaan lähikouluun. Mikäli huoltaja ei halua lastaan kunnan osoittamaan lähikouluun, voi lapselle hakea koulupaikkaa toisesta koulusta vapaamuotoisella hakemuksella. Päätöksen oppilaaksiotosta tekee sivistys- ja hyvinvointijohtajalle.

Kuhunkin kouluun voidaan ottaa toissijaisia hakijoita vain, mikäli koulussa on vapaita oppilaspaikkoja sen jälkeen, kun alueen oppilaille on osoitettu lähikoulupaikat. Oppilaaksiotto ei saa aiheuttaa uuden perusopetusryhmän muodostumista.

Lähikoulualueen ulkopuolelta tulevia oppilaita otetaan kouluun ainoastaan, mikäli siellä on tilaa. Perusopetusryhmät katsotaan täydeksi **toissijaisten** oppilaiden osalta, jos

- lainsäädännössä on määrätty ryhmäkoko
- vuosiluokilla 1–6 luokalla (erillisloukat) on vähintään 22 oppilasta
- yhdysluokilla 1–6 on vähintään 21 oppilasta
- vuosiluokilla 7–9 luokalla on vähintään 23 oppilasta

Sivistys- ja hyvinvointijohtajan ottaa päätöstä tehdessään huomioon koulun opetusryhmään tulevien ryhmä- ja oppilaskohtaista tukea tarvitsevien oppilaiden määrä, joka voi osaltaan vaikuttaa alentavasti tulevan opetusryhmän kokoon.

Muun kunnan oppilaat

Kangasniemen kouluihin on ensisijaisesti oikeus päästä oman kunnassa asuvilla oppilailla, joiden lähikouluksi asianomainen koulu on määrätty. Jos koulussa on tilaa, kouluun voidaan ottaa myös ulkopaikkakuntalaisen oppilas (ns. toissijainen oppilaaksiotto). Huoltajat hakevat koulusta oppilaspaikkaa lapselleen vapaamuotoisella hakemuksella. Päätöksen oppilaaksiotosta tekee sivistys- ja hyvinvointijohtaja.

Ulkopaikkakuntalaisen oppilaan oppilaaksiottopäätös tehdään erikseen vuosiluokkien 1–6 ja 7–9 osalta. Mikäli vieraassa kunnassa asuva Kangasniemelle oppilaaksi otettu oppilas käy koulua Kangasniemellä perusopetuksen 6. luokalla kevätlukukauden alussa tammikuussa, on seuraavaa lukuvuotta (7. lk) koskeva toissijainen oppilaspaikkahakemus jätettävä maaliskuun loppuun mennessä.

Oppimisen ja koulunkäynnin tukea tarvitseva ulkokuntalainen voidaan ottaa sivistys- ja hyvinvointijohtajan päätöksellä kunnan kouluun, jos oppilaan kotikunta sitoutuu maksamaan toteutuvat kustannukset. Tämä varmistetaan kuntien välisellä sopimuksella. Jos tuen tarve ilmenee oppilaaksiottopäätöksen jälkeen ja kotikunta ei sitoudu maksamaan toteutuvia kustannuksia, oppilaaksiottopäätös raukeaa kyseisen lukuvuoden lopussa.

Mikäli kangasniemeläisenä oppilaana kouluun tai erityisluokalle sijoitettu tai yleisopetuksen ryhmässä opiskeleva oppimisen ja koulunkäynnin tuen piirissä oleva oppilas muuttaa perusopetuksen aikana muuhun kuntaan, oppilas voi asuinkuntansa esityksestä erillisellä sopimuksella jatkaa koulunkäyntiään Kangasniemellä sopimuksen mukaisen ajan.

Muissa kunnissa opiskelevan kangasniemeläisen tukea tarvitsevan oppilaan kustannusten korvaamisesta päättää sivistys- ja hyvinvointijohtaja.

Koulukuljetuksen järjestäminen

Toissijaiseen kouluun hakeutumisen kautta oppilaspaikan saaneiden oppilaiden huoltajat vastaavat itse oppilaan kuljettamisesta ja saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Oppilaalle voi hakea maksullista koulukuljetusta olemassa olevilta kunnan koulukuljetusreiteiltä koulukuljetushakemuksella. Mikäli huoltaja ei suorita oppilaalle myönnetyn maksullisen kuljetuksen maksuja, kunnalla on oikeus päättää oppilaan maksullinen kuljetusoikeus.

Liite 1 Oppilaaksiottoalueet

